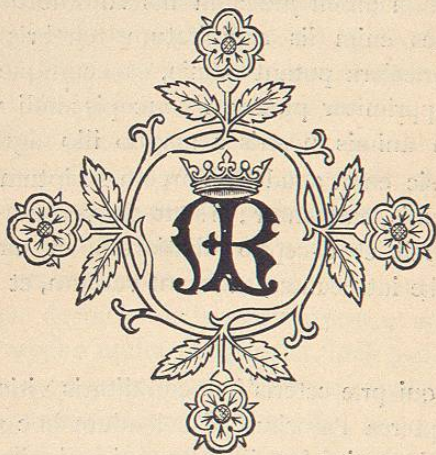

tifices, qui quæstus avidi, omnium, quæ ad victum, cultumque pertinent, penuriam exoptant, ut inde plurimum lucri faciant. In hoc præterea genere graviter ii peccant, qui alienæ laudis, gloriæque avidi, atque appetentes sunt, non sine aliqua famæ alterius obtreptione, idque præsertim, si, qui illam appetunt, ignavi, nulliusque pretii homines sunt : fama enim, et gloria, virtutis, atque industriæ, non ignaviæ, aut inertiae, præmium est.

Pars Quarta.
DE ORATIONE.

RN officio, et munere Pastoralis cumprimis necessaria est ad salutem fidelis populi, præceptio Christianæ precationis; cujus vim, ac rationem multos necesse est ignorare, nisi pia, et fidei Pastoris diligentia tradita sit. Quamobrem præcipua Parochi cura versari debet in eo, ut pii auditores intelligant, quid a Deo, et quo modo orandum sit.

1
*Præcipua
Parochi
cura in
docendo
orandi
modo.*

Omnes autem necessariae precationis numeros continet divina illa formula, quam Christus dominus apostolis, et per illos, eorumque successores, omnibus deinceps, qui Christianam religionem susciperent, notam esse voluit; cujus verba, atque sententias sic animo ac memoria comprehendere oportet, ut in promptu habeamus.

Ut autem in hac orandi ratione suppetat Parochis facultas instituendi fideles auditores, quæ magis opportuna visa sunt, hic proposuimus, sumpta ab iis scriptoribus, quorum eo in genere doctrina, et copia maxime laudatur : nam reliqua, si opus fuerit, Pastores ex eisdem fontibus haurire poterunt.

DE NECESSITATE ORATIONIS. Primum igitur docendum est, quam sit oratio necessaria : cujus præceptum non solum consilii causa traditum est, sed etiam necessarij jussi vim habet; quod a Christo domino declaratum est illis verbis : Oportet semper orare.¹ Hanc orandi necessitatem ipsa, etiam illo Dominicæ precationis quasi proœmio, ostendit Ecclesia : Præceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere. Itaque cum esset necessaria precatio Christianis hominibus, et illud a discipulis ipse rogatus esset : Domine, doce nos orare;² præscripsit eis orandi formam Dei Filius, et spem attulit impetrationis eorum, quæ postularent : et ipse documentum fuit precationis, qua non solum utebatur

2
*Oratione-
cessaria
tum ex
Dei præ-
cepto,*

¹ Luc. XVIII, 1. — ² Luc. XI, 1.

assidue, sed etiam in ea pernoctabat: ¹ cuius deinde officii, iis, qui se ad Jesu Christi fidem contulissent, apostoli præcepta tradere non destiterunt; nam sancti et Petrus ² et Joannes³, de ea diligentissime pios admonent: et ejus rationis memor Apostolus pluribus locis Christianos hortatur ad salutarem orandi necessitatem.

3
*tum pro-
pter indi-
gentiam
nostram.*

Præterea, tam multis indigemus bonis, et commodis, ad animum, et corpus tuendum necessariis, ut ad precationem confugere oporteat, tamquam ad unam omnium optimam, et indigentiam nostræ interpretem, et conciliatricem eorum, quibus egemus. Nam, cum nihil cuique debeat Deus, reliquum profecto est, ut quæ nobis opus sunt, ab eo precibus expetamus; quas preces tamquam instrumentum necessarium nobis dedit ad id, quod optaremus, consequendum: præsertim, cum quædam esse constet, quæ nisi ejus adjumento non liceat impetrare. Habent enim sacræ preces præstantem illam virtutem, qua maxime dæmones ejiciuntur. Est enim quoddam dæmoniorum genus, quod non ejicitur nisi jejuniis et oratione.⁴ Quare magnam sibi adimunt facultatem singularium donorum, qui hanc consuetudinem, exercitationemque pie, ac diligenter orandi non adhibent; petitione enim non solum honesta, sed etiam assidua opus est ad impetrandum, quod concupiscas. Nam, ut inquit S. Hieronymus, scriptum est: Omni petenti datur; ergo si tibi non datur, ob id non datur, quia non petis: petite ergo, et accipietis.⁵

*Fructus
orationis:*

DE UTILITATE ORATIONIS. Habet autem hæc necessitas jucundissimam utilitatem, quæ fructus ex se edit uberimos, quorum copiam sument Pastores a sacris Scriptoribus, cum opus erit illos impertire fideli populo; nos ex ea copia aliquot elegimus, quos huic tempori accommodatos duximus.

4
*Deum ho-
norat:*

Primus autem fructus, quem inde capimus, est is, quod orantes Deo honorem habemus; siquidem quoddam religionis argumentum est oratio, quæ in divinis litteris thymiamati comparatur: Dirigatur enim, inquit Propheta, oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo.⁶ Quare nos hac ratione Deo subjectos esse profitemur, quem bonorum omnium au-

¹ Luc. VI, 12. — ² I Pet. III, 7. — ³ I Joan. III, 22. ⁴ Matth. XVII, 20. — ⁵ In c. VII, Matth. — ⁶ Ps. CXL, 2.

ctorem agnoscimus, et prædicamus, in quem solum spectamus, quod unum incolumitatis, salutisque præsidium atque perfugium habemus. Hujus fructus illis etiam verbis admonemur: Invoca me in die tribulationis: eruam te, et honorificabis me.¹

Sequitur fructus amplissimus, et jucundissimus orationis, cum a Deo preces audiuntur: est enim ex sancti Augustini sententia, cæli clavis oratio. Nam ascendit, inquit, precatio, et descendit Dei miseratio: licet alta sit terra, altum cœlum, audit tamen Deus hominis linguam.² Cujus orandi muneris tanta vis est, tanta utilitas, ut ea re cælestium donorum amplitudinem consequamur. Nam et impetramus nobis, ut ducem, et adiutorem adhibeat Spiritum sanctum, et fidei assequimur conservationem, et incolumitatem, et vitiationem pœnarum, et divinum patrociniū in tentationibus, et ex diabolo victoriam; omnino inest in precatione singularis gaudii cumulus. Quamobrem sic loquebatur Dominus: Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.³

5.
*bona cæ-
lestia im-
petrat,*

Nec vero, quin huic petitioni præsto sit, et occurrat Dei benignitas, ullus relictus est dubitandi locus; quod multa comprobant divinæ scripturæ testimonia; quæ, quia sunt in promptu, illa modo apud Isaiam exempli causa attingemus: Tunc enim, inquit, invocabis, et Dominus exaudiet; clamabis, et dicet: Ecce adsum;⁴ et rursus: Eritque antequam clament, ego exaudiam: adhuc illis loquentibus, ego audiam.⁵ Exempla autem eorum, qui Deum exoraverunt, quia propemodum sunt in infinita, et posita ante oculos, omittimus.

*et quidem
certo,*

At interdum fit, ut, quæ petimus, a Deo non impetremus; ita est: sed tum maxime prospicit utilitati nostræ Deus, vel quod alia nobis majora, et ampliora bona impertitur; vel quod nec necessarium nobis est, nec utile, quod petimus: immo vero fortasse supervacaneum id futurum sit, si dederit, atque pestiferum. Quædam enim, inquit sanctus Augustinus, negat propitius Deus, quæ concedit iratus.⁶ Nonnumquam etiam fit, ut adeo remisse, ac negligenter oremus, ut ne ipsi quidem, quod dicimus, attendamus. Cum autem sit oratio, mentis ascensus ad Deum: si in orando animus, qui ad Deum

*si recta
sit,*

¹ Ps. XLIX, 15. — ² Aug. (App.) Serm. 47. — ³ Joan. XVI, 24. — ⁴ Is. LVIII, 9. — ⁵ Is. LXV, 24. — ⁶ Ep. CXXX, c. 14, n. 26.

referri debet, peregrinatur, nulloque studio, nulla adhibita pietate, temere precationis verba funduntur, quo modo inanem hujus orationis sonitum, Christianam precationem esse dicemus? Quare minime mirum est, si Deus nostræ non obsequitur voluntati, cum vel ipsi nolle id nos, quod petimus, pene probemus, nostræ negligentia et ignorantia precationis, vel postulemus ea, quæ nobis sunt obfutura. Contra vero scienter, ac diligenter petentibus multo plus tribuitur, quam a Deo postulaverint; quod et Apostolus testatur in epistola ad Ephesios;¹ et illa prodigi filii similitudine declaratur, qui præclare secum actum esse existimaturus fuit, si in loco mercenarii famuli eum habuisset pater;² etsi recte cogitantibus, non solum postulantis nobis cumulat gratiam suam Deus, non modo munerum copia, sed etiam celeritate tribuendi, quod ostendunt divinæ litteræ, cum illa utuntur loquendi formula: Desiderium pauperum exaudivit Dominus;³ intimis enim, et tacitis egentium studiis, ne expectata quidem eorum voce, Deus occurrit.

6
*virtutes
auget:*

Accedit eo etiam ille fructus, quod orando animi virtutes et exercemus, et augemus, maxime vero fidem; ut enim rite illi non orant, qui fidem Deo non habent: quo modo enim, inquit, invocabunt, in quem non crediderunt?⁴ sic fideles, quo studiosius orant, eo majorem, ac certiorum fidem habent divinæ curæ, et providentiæ, quæ potissimum id requirit a nobis, ut ad se de iis, quæ nobis opus sunt, referentes, omnia postulemus. Posset vero Deus non petentibus, ne cogitantibus quidem, abunde nobis omnia dilargiri, quo modo et animantibus rationis expertibus cuncta suppeditat ad usus vitæ necessarios; sed beneficentissimus parens vult a filiis invocari: vult nos quotidie rite petendo, petere fidentius: vult impetratis iis, quæ postulamus, in dies magis testificari, ac prædicare suam in nos ipsos benignitatem. Amplificatur etiam charitas: nam illum auctorem agnoscentes omnium bonorum, utilitatumque nostrarum, quanta eum possumus maxima charitate amplectimur; et, ut amantes, colloquio, et congressu magis ad amorem incenduntur: sic pii homines, quo sæpius Deo facientes preces, et ejus implorantes benignitatem, quasi cum ipso colloquuntur, eo majori in singulas

¹ Eph. III, 20. — ² Luc. XV, 11. — ³ Psal. IX, 17. — ⁴ Rom. X, 14.

precationes affecti lætitia, ad eum amandum, et colendum incitantur ardentius. Propterea nos hac uti vult exercitatione precationis, ut flagrantes petendi studio quod optamus, tantum ea assiduitate, et cupiditate proficiamus, ut digni simus, in quos illa conferantur beneficia, quæ antea jejunos, et angustus animus noster capere non poterat. Vult præterea nos id, quod est, intelligere, ac præ nobis ferre, si gratiæ cælestis auxilio deseramur, nostra opera nihil consequi posse, proptereaque toto animo ad orandum incumbere. Valent autem maxime hæc tamquam orationis arma contra naturæ nostræ hostes acerrimos: inquit enim sanctus Hilarius: Adversus diabolium, armaque ejus, orationum nostrarum sonitu certandum est.¹

Præclarum præterea illum orationis fructum assequimur, quod, cum proclives simus ad malum, et ad libidinis varios appetitus vitio infirmitatis ingenitæ, patitur, se nostris cogitationibus concipi, ut, dum illum oramus, et mereri ejus contendimus munera, accipiamus innocentiae voluntatem, et ab omni labe, delictorum omnium amputatione purgemus.

Postremo ex sancti Hieronymi sententia,² iræ divinæ resistit oratio; itaque sic ad Moysen locutus est Deus: Dimitte me;³ cum quidem pœnas eum ab illo populo petere volentem, precibus impediret: nihil enim est, quod æque Deum leniat iratum, aut etiam paratum ad plagas sceleratis inferendas æque retardet, et revocet a furore, ac preces piorum hominum.

DE PARTIBUS, ET GRADIBUS ORATIONIS. Exposita necessitate, et utilitate Christianæ precationis, scire præterea oportet fidelem populum, quot, et quibus partibus ea constet oratio: id enim ad hujus officii perfectionem pertinere testatur Apostolus, qui in epistola ad Timotheum cohortans ad pie, sancteque orandum, orationis partes diligenter enumerat: Obsecro, inquit, primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus.³ Quod vero subtilis quædam est harum differentia partium, si ejus explicationem auditoribus Parochi con-

¹ In Psalm. LXV, n. 4. — ² In Jerem. VII, 16. — ³ Ex. XXXII, 10. — ⁴ I. Tim. II, 1.

7
*a peccatis
mundat:*

8
*Deum
placat.*

9
*Partes
orationis
plures,*

ducere existimabunt, consulent inter cæteros S. Hilarium,¹ et Augustinum.²

IO Sed quoniam duæ sunt præcipuæ partes orationis, postulatio, et gratiarum actio, a quibus, tamquam a capite, manant reliquæ, minime eas prætermittendas duximus. Nam ad Deum accedimus, ut cultum ei, ac venerationem adhibentes, vel ab eo aliquid impetremus, vel ipsi de beneficiis, quibus assidue ab ejus benignitate ornatur, et augemur, gratias agamus. Utramque hanc maxime necessariam partem orationis, Deus ipse pronuntiavit ore Davidis, illis verbis: Invoca me in die tribulationis: eruam te, et honorificabis me.³ Quantum autem egeamus divinæ liberalitatis, ac bonitatis, quis ignorat, modo summam hominum egestatem, et miseriam intueatur? Quam vero sit propensa Dei voluntas in genus humanum, quam effusa in nos benignitas, omnes intelligunt, qui sensu oculorum, et mente præditi sint. Nam quocumque oculos conjicimus, quocumque nos cogitatione convertimus, nobis admirabilis lux divinæ beneficentiæ, ac benignitatis oboritur. Quid enim habent homines, quod a Dei largitate profectum non sit? et si omnia sunt ejus dona, ac munera bonitatis, quid est, quod non omnes pro viribus beneficentissimum Deum laudibus celebrent, et gratiarum actione prosequantur?

SED utriusque officii, et petendi aliquid a Deo, et ei gratias agendi, multi sunt gradus, quorum alius alio est altior, atque perfectior. Ut igitur fidelis populus non solum oret, sed etiam optime fungatur illo munere orationis, proponant ei Pastores summam perfectamque orandi rationem, et ad eam quam diligentissime poterunt hortabuntur.

II Sed quinam est optimus orandi modus, et summus precatationis gradus? nempe is, quo pii et justii homines utuntur; qui freti veræ fidei stabili fundamento, quibusdam optimæ mentis, orationisque gradibus in illum locum perveniunt, ex quo infinitam Dei potentiam, immensam benignitatem, ac sapientiam contemplari possunt: ubi etiam in spem certissimam veniunt, se et quidquid petierint in præsentia, et illam inexplicabilium bonorum vim consecuturos esse, quæ pollicitus

¹ In Psalm. CXL, n. 12. — ² August. Epist. LV, — ³ Ps. XLIX, 15.

est Deus largiturum se iis, qui divinum auxilium pie, et ex animo implorarint. His, quasi duabus alis, elata in cælum anima, ardenti studio pervenit ad Deum, quem omni gratiarum, et laudum honore prosequitur, quod summis ab eo beneficiis affecta sit; tum vero singulari adhibita pietate, ac veneratione, quasi filius unicus charissimo parenti, quid sibi sit opus, non dubitanter exponit. Quem precandi modum, effundendi voce, exprimunt divinæ litteræ; inquit enim Propheta: Effundo in conspectu ejus orationem meam, et tribulationem meam ante ipsum pronuntio; ¹ quæ vox eam vim habet, ut nihil reticeat, nihil occultet, sed effundat omnia is, qui ad orandum venit, fidenter confugiens in sinum amantissimi parentis Dei. Ad id enim nos doctrina cælestis hortatur illis verbis: Effundite coram illo corda vestra; ² et: Jacta super Dominum curam tuam.³ Hunc autem precatationis gradum significat sanctus Augustinus, cum inquit in eo libro, qui inscriptus est Enchiridion,⁴ quod fides credit, spes et charitas orat.

Alius est eorum gradus, qui mortiferis peccatis oppressi, fide tamen ea, quæ mortua dicitur, nituntur sese erigere, et ad Deum ascendere: sed propter intermortuas vires, summamque fidei imbecillitatem, se altius a terra tollere non possunt. Verumtamen sua peccata recognoscentes, et eorum conscientia, ac dolore cruciati, humiliter, ac demisse, ex illo maxime longinquo loco pœnitentes, scelerum a Deo veniam, et pacem implorant. Horum oratio suum obtinet locum apud Deum: nam eorum preces audiuntur, immo vero hujusmodi homines liberalissime misericors Deus invitat: Venite, inquit, ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos; ⁵ ex horum hominum numero fuit ille publicanus, qui cum oculos ad cælum tollere non auderet, exiit tamen, inquit, e templo magis justificatus, quam pharisæus.⁶

Est præterea eorum gradus, qui nondum fidei lucem acceperunt, verumtamen divina benignitate exiguum illorum naturæ lumen accendente, vehementer excitantur ad studium, cupiditatemque veritatis, quam ut doceantur, summis precibus petunt; qui si manent in voluntate, a Dei clementia

¹ Ps. CXLI, 3. — ² Ps. LXI, 9. — ³ Ps. LIV, 23. — ⁴ Cap. VII, n. 2. — ⁵ Math, XI, 28. — ⁶ Luc. XVIII, 10.

*orantium
plures
item gra-
dus:*

*II
justo-
rum, qui
fide, spe,
charitate
ducuntur;*

12
pœnitentiam;

13
infidelium bonæ voluntatis;

eorum studium non repudiatur. Quod exemplo Cornelii Centurionis comprobatum videmus.¹ Nemini enim id ex animo petenti clausæ sunt fores divinæ benignitatis.

14. *peccatorum obstinatorum.* Postremus est gradus eorum, quos non modo facinorum, ac flagitiorum non pœnitentes, sed etiam sceleribus scelera cumulantes, tamen non pudet sæpe a Deo petere peccatorum veniam, in quibus volunt perseverare; qui tali statu ne ab hominibus quidem audere deberent, ut sibi ignoscerent, postulare: horum oratio a Deo non auditur; sic enim de Antiocho scriptum est: Orabat autem hic scelestus Dominum, a quo non esset misericordiam consecuturus.² Quare vehementer hortandi sunt, qui in gravi illa miseria versantur, ut, abjecta peccandi voluntate, vere, et ex animo se convertant ad Deum.

15. *Petendum summum bonum et quæ eo conducunt;* DE IIS, QUÆ PETENDA SUNT. Sed quoniam in singulis petitionibus quid postulandum, quid non, suo loco dicitur, satis hic erit fideles universe illud admonere, ut, quæ justa, quæve honesta sint, a Deo petant homines: ne, si, contra quam deceat, aliquid postularint, illo responso repellantur: Nescitis quid petatis.³ Quidquid autem recte optari potest, petere licet, quod illa Domini uberrima promissa testantur: Quodcumque volueritis petetis, et fiet vobis: ⁴ omnia enim se concessurum pollicetur. Quare primum optatum, ac desiderium nostrum ad eam regulam dirigemus, ut ad Deum, qui summum est bonum, summum studium, desideriumque referatur. Deinde cupiemus ea, quæ cum Deo nos maxime conjungant: quæ vero nos inde sejungant, aut causam aliquam afferant disjunctionis, ab omni studio, et cupiditate nostra removenda sunt.

16. *subordinate ad summum bonum, peti possunt bona fortunæ,* Hinc licet colligere secundum illud summum, et perfectum bonum, quo modo reliqua, quæ dicuntur bona, et optanda sint, et a parente Deo postulanda. Nam hæc corporis, quæ vocant, et externa bona, ut sanitas, robur, pulchritudo, divitiæ, honores, gloria, quia facultatem, ac materiam sæpe dant peccato (qua re fit, ut sæpe non omnino pie, aut salutariter petantur) erit illa petitio his præscribenda finibus, ut hæc vitæ commoda postulentur necessitatis causa: quæ pre-

¹ Act. X, 4, 13. — ² 2. Mach. IX, 13. — ³ Matth. XX, 22. — ⁴ Joan. XV, 7.

candi ratio refertur ad Deum. Licet enim nobis ea precibus petere, quæ et Jacob, et Salomon postularunt: ille enim in hunc modum: Si dederit mihi panem ad vescendum, et vestimentum ad induendum, erit mihi Dominus in Deum¹: Salomon his verbis: Tribue tantum victui meo necessaria². Cum vero nobis Dei benignitate suppeditetur ad victum, et ad cultum, par est, nos illius Apostoli cohortationis recordari: Qui emunt, tanquam non possidentes: et qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur: præterit enim figura hujus mundi³; item: Divitiæ si affluent, nolite cor apponere⁴: quarum fructum, et usum tantummodo nostrum esse, sed ita, ut cum cæteris communicemus, ab ipso doctore Deo didiscimus; si valemus, si reliquis externis, et corporis bonis abundamus, eo illa nobis tributa esse meminerimus, ut et facilius Deo inservire possimus, et proximo omnia ejus generis commodare. Ingenii autem bona, et ornamenta, cujus generis sunt artes, atque doctrinæ, petere etiam licet, sed ea tantum conditione, si nobis ad Dei gloriam, et ad salutem profutura sunt. Quod autem omnino, et sine adjunctione, aut conditione optandum, quærendum, postulandum est, quemadmodum antea diximus, id Dei gloria est, et deinceps omnia quæ summo illi bono conjungere nos queant, ut fides, timor Dei, amor, de quibus plenius dicemus in explicatione petitionum.

PRO QUIBUS ORANDUM SIT. His autem cognitis, quæ petenda sint, docendus est fidelis populus, pro quibus orare debeat. Continet autem oratio petitionem, et gratiarum actionem: quare prius de petitione dicamus.

ORANDUM igitur est pro omnibus sine ulla exceptione vel inimicitiarum, vel gentis, vel religionis; nam sive hostis sit, sive alienus, sive infidelis, proximus est: quem quia Dei jussu amare debemus, sequitur, ut preces quoque, quod amoris officium est, pro eo facere oporteat; nam eo pertinet illa Apostoli cohortatio: Obsecro fieri orationes pro omnibus hominibus⁵. Qua in oratione primum petenda sunt, quæ salutem animæ complectuntur, deinde quæ corporis.

17. *Deus implorandus pro omnibus nominatim:*

¹ Gen. XXVIII, 20. — ² Prov. XXX, 8. — ³ I. Cor. VII, 30. — ⁴ Ps. LXI, 11. — ⁵ I. Tim. II, 1.
CAT. TRID. — 25

*pro Pasto-
ribus ani-
marum,*

Debemus autem hoc precationis officium primum Pasto-ribus animarum tribuere, quod ab Apostolo ejus exemplo monemur; scribit enim is ad Colossenses, ut orent pro se, ut sibi Deus aperiat ostium sermonis¹; quod item facit ad Thes-salonicenses². Est præterea in actis Apostolorum: Oratio fiebat sine intermissione ab Ecclesia pro Petro³; cujus etiam officii a D. Basilio in libris de moribus admonemur: pro iis enim orandum esse, inquit, qui præsentibus verbo veritatis⁴.

*pro Prin-
cipibus,*

Secundo loco pro Principibus nos precari oportet, ex ejusdem Apostoli sententia⁵: quanto enim publico bono principi- bus piis, et justis utamur, nemo ignorat; itaque rogandus est Deus, ut tales sint, quales esse oportet, qui reliquis homi- nibus præsentibus.

*pro piis
homini-
bus,*

Extant exempla sanctorum hominum, quibus monemur, ut pro bonis etiam, piisque deprecemur. Egent enim et illi precibus aliorum: quod divinitus factum est, ne superbia efferantur, dum intelligunt se inferiorum suffragiis indigere.

*pro ini-
micis,*

Jussit præterea Dominus precari pro persequentibus, et calumniantibus nos⁶.

*pro alie-
nis ab Ec-
clesia,*

Illud etiam S. Augustini testimonio celebratum est, hanc esse acceptam consuetudinem ab Apostolis pro iis, qui ab Ecclesia sunt alieni, preces, et vota faciendi⁷, ut infidelibus donetur fides: ut idolorum cultores ab impietatis errore liberentur: ut Judæi, discussa animorum caligine, lucem veri- tatis accipiant: ut hæretici redeuntes ad sanitatem, catholicæ doctrinæ præceptis erudiantur: ut schismatici, a qua descie- runt sanctissimæ parentis Ecclesiæ communione, cum ea iterum veræ charitatis nodo juncti copulentur. Quantam au- tem vim habeant preces pro hujusmodi hominibus factæ ex animo, constat plurimis exemplis omnis hominum generis, quos quotidie, ereptos a potestate tenebrarum, transfert Deus in regnum filii charitatis suæ; et ex vasis iræ facit vasa misericordiæ; in quo plurimum valere piorum obsecrationem, nemo, qui recte sentiat, dubitare potest.

*pro mor-
tuis,*

Preces autem, quæ pro mortuis fiunt, ut ab igne Purgatorii liberentur, ex Apostolorum doctrina fluxerunt; qua de re sa- tis dictum est, cum de sacrificio missæ loqueremur.

¹ Col. IV, 3. — ² I. Thess. V, 25. — ³ Act. XII, 5. — ⁴ S. Basilius, Moral. Reg. 56, c. 5. — ⁵ Tim. II, 2. — ⁶ Matth. V, 44. — ⁷ S. Aug. Epist. CXLIX, c. 2, n. 17; De hæc. n. 87, etc.

In iis autem, qui peccare dicuntur ad mortem, vix quid- quam precibus, votisque proficitur. Verumtamen est Chri- stianæ charitatis, et precari pro illis, et lacrymis contendere, an eis possint reddere pacatum Deum.

*pro pecca-
toribus.*

Execrationes vero sanctorum hominum, quibus in impios utuntur, ex Patrum sententia constat esse vel prædictiones eorum, quæ illis eventura sunt, vel adhibitæ contra pecca- tum, ut, salvis hominibus, peccati vis intereat.

*Execra-
tiones
Sancto-
rum.*

IN altera parte precationis, maximas Deo gratias agimus pro divinis ejus, immortalibusque beneficiis, quibus et sem- per affecit, et quotidie afficit humanum genus. Maxime au- tem fungimur hoc munere gratiarum actionis Sanctorum omnium causa, quo in officio singulares Deo laudes tri- buimus, et eorum victoriæ, et triumphi, quem de omni- bus et intimis, et externis hostibus ejus benignitate de- portarunt.

18

*Gratia
Deo agen-
dæ pro
omnibus
benefi-
ciis.*

Huc pertinet prima illa pars Angelicæ salutationis, cum ea ad precandum utimur: Ave Maria gratia plena: Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Nam Deum summis et habendis laudibus, et gratiis agendis celebramus, quod san- ctissimam Virginem omni cælestium donorum munere cumu- lavit, ipsique Virgini singularem illam gratulamur felicitatem.

19

*Salutatio
Angelica
continet
gratia-
rum actio-
nem*

Jure autem sancta Dei Ecclesia huic gratiarum actioni preces etiam et implorationem sanctissimæ Dei matris ad- junxit, qua pie atque suppliciter ad eam confugeremus, ut nobis peccatoribus sua intercessione conciliaret Deum, bo- naque tum ad hanc, tum ad æternam vitam necessaria impe- traret. Ergo nos exules, filii Evæ, qui hanc lacrymarum val- lem incolimus, assidue misericordiæ matrem, ac fidelis populi advocatam invocare debemus, ut oret pro nobis peccatori- bus, ab eaque hac prece opem et auxilium implorare, cujus et præstantissima merita apud Deum esse, et summam vo- luntatem juvandi humanum genus, nemo nisi impie et nefarie dubitare potest.

*et petitio-
nem.*

20

QUIS ORANDUS SIT. Deum autem orandum esse, et ejus nomen invocandum, ipsa loquitur naturæ vis insita in homi- num mentibus, non solum tradunt divinæ litteræ, in quibus

*Deus
unus et
trinus
orandus.*